



ARBOGA KOMMUN

# VATTENSKYDDSSOMRÅDE HJÄLMAREN

## *Bilaga 5*

## Förslag till skyddsföreskrifter, 190506

### Allmänna upplysningar i anslutning till skyddsföreskrifterna

#### Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller förhindra skadan.

#### Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen i Västmanlands län fastställer vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna. Enligt miljötillsynsförordningen 2011:13 är därmed länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Efter framställning av kommunfullmäktige får dock länsstyrelsen överlåta tillsynsansvaret åt den kommunala nämnd som handlägger miljöfrågor.

#### Spridning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övriga hantering av växtskyddsmedel, NFS 2015:2, finns föreskrifter om användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Vägledning om tillämpning av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel.

## **Hantering av brandfarliga vätskor**

I Naturvårdsverkets föreskrifter, NFS 2017:5, om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Cisterner i och ovan mark samt rörledningar och slangledningar ska ha ett sekundärt skydd inom vattenskyddsområde. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt. Vidare är det förbjudet att hantera mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor inom primär och sekundär skyddszon utan sekundärt skydd.

Informationsskylt om "vattenskyddsområde" ska vara uppsatt vid påfyllnings-rör för tank inom vattenskyddsområde.

## **Ersättning**

Bestämmelser om ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. finns i 31 kap., miljöbalken. En fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Talan om ersättning eller krav på inlösen skall väckas hos miljödomstol inom ett år från det att det beslut på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft.

## **Skyddsföreskrifterna och övrig lagstiftning**

Skyddsföreskrifterna meddelas med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken och har utformats med skyddsbehovet för Hjälmarens i egenskap av råvattentäkt för Arbogas dricksvattenförsörjning i fokus. Föreskrifterna är i många avseenden en tillämpning och uttolkning av miljöbalkens intentioner som de uttrycks i miljöbalkens allmänna hänsynsregler (2 kap. MB). I vissa fall kan dock föreskrifterna leda till ett större krav på försiktighet än vad som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för dessa föreskrifter och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

I föreskrifterna anges även under rubriken Generella bestämmelser hänvisningar till samt referat av viss annan lagstiftning m.m. som gäller inom skyddsområdet.

## FÖRSLAG TILL SKYDDSFÖRESKRIFTER

### §1 Definitioner

Med *hantering* avses i dessa föreskrifter en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med *fordonsvrak* avses fordon som med hänsyn till sitt skick, den tid under vilken det har stått på samma plats eller andra omständigheter måste anses övergivet och som uppenbarligen har ringa eller inget värde.

*Kemiskt bekämpningsmedel* definieras i 14 kap. miljöbalken.

Med *normalt husbehov* avses i dessa föreskrifter hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln.

Med *larmcentral* avses i dessa föreskrifter en bemannad central och/eller beredskapsperson som tar emot larm gällande störningar i avloppshantering som t.ex bräddning.

Med *schaktningsarbeten* avses i dessa föreskrifter sänkning av markytan på ett område för större anläggningsarbeten än grundläggning av en enskild villa.

Med *tyngre fordon* avses fordon med en tjänstevikt över 3,5 ton.

*Miljöfarlig verksamhet* och *avloppsvatten* definieras i 9 kap. miljöbalken.

Med *befintlig verksamhet* avses den verksamhet som bedrivs när dessa föreskrifter träder i kraft.

Med *vattendrag* avses älv, flod, å, bäck, öppet dike och liknande. Avstånd från vattendrag mäts från släntkrön.

Med *kommunal nämnd som handlägger miljöfrågor* avses även kommunalförbund och dess förbundsdirektion.

Med *permanent* menas i dessa föreskrifter längre än 1 år samt återkommande på samma plats. Med *tillfällig* menas högst 1 år.

Med hälso- och miljöfarliga produkter avses i dessa föreskrifter kemiska produkter klassificerade och märkta som farliga enligt gällande CLP-förordning och Kemikalieinspektionens anvisningar, dvs kemikalier med faropiktogram.

## §2 Petroleumprodukter

**Generella bestämmelser:** För hantering av petroleumprodukter skall iakttas vad som gäller enligt miljöbalken samt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2017:5) samt därtill hörande allmänna råd.

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	<p>Hantering av petroleumprodukter i större mängd än 50 liter får inte förekomma utan tillstånd.</p> <p><i>Undantaget från kravet på tillstånd är:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- befintlig hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av bostads- och jordbruksfastigheter.</li> <li>-transport av petroleumprodukter på väg.</li> <li>-tankning av fordon</li> <li>-drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inkl. båt och arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift. Undantaget gäller inte för fordonsvrak.</li> </ul>	<p>Hantering av petroleumprodukter i större mängd än 250 liter får inte förekomma utan tillstånd.</p> <p><i>Undantaget från krav på tillstånd är:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- befintlig hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av bostads- och jordbruksfastigheter.</li> <li>- transport av petroleumprodukter på väg.</li> <li>- tankning av fordon</li> <li>- drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inkl. båt och arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift. Undantaget gäller inte för fordonsvrak.</li> </ul>
	<p>Tankning av arbetsfordon i fält får inte förekomma utan anmälan.</p>	<p>Samma som i primär skyddszon.</p>

### §3 Bekämpningsmedel

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	<p>Hantering av kemiska bekämpningsmedel inom 20 meter från vattendrag och sjö, samt inom 6 meter från täckdiktningbrunnar, är förbjuden.</p> <p>För hantering av kemiska bekämpningsmedel inom övriga delar av den primära zonen krävs tillstånd.</p> <p><i>Undantaget från förbud och krav på tillstånd är:</i></p> <p><i>-hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus.</i></p> <p><i>-hantering av medel för bekämpning av skadedjur för normalt husbehov utomhus.</i></p>	<p>Hantering av kemiska bekämpningsmedel får inte förekomma utan tillstånd.</p> <p>Undantaget från krav på tillstånd är:</p> <p><i>- Undantaget från förbud och krav på tillstånd är:</i></p> <p><i>-hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus.</i></p> <p><i>-hantering av medel för bekämpning av skadedjur för normalt husbehov utomhus.</i></p> <p><i>- transport av kemiska bekämpningsmedel på väg.</i></p>
	Jord- eller vattenslagning av med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.	Vattenslagning av med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.

### §4 Djurhållning och växtnäringsämnen

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	Nötkreatur under två månaders ålder får ej hållas för bete inom 6 meter från vattendrag eller sjö utan anmälan.	-
	Lagring av stallgödsel eller ohygieniserat slam får inte förekomma utan tillstånd.	Lagring av stallgödsel eller ohygieniserat slam får inte förekomma utan anmälan.
	Spridning av stallgödsel eller ohygieniserat slam inom 20 meter från vattendrag och sjö, samt inom 6 meter från täckdiktningbrunnar får inte förekomma utan tillstånd.	-

## §5 Avverkning och upplag av timmer

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	<p>Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande är förbjudna.</p> <p><i>Undantaget från förbud är:</i></p> <p>- bark- och timmerupplag med tät täckning.</p>	<p>Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande får inte förekomma utan tillstånd.</p> <p><i>Undantaget från tillståndsplikt är:</i></p> <p>- privatpersoners upplag för uppvärmning av den egna fastigheten.</p>
	<p>Permanent bark- och timmerupplag med tät täckning samt tillfälliga upplag av bark, flis, spån och liknande får inte förekomma utan tillstånd.</p> <p><i>Undantaget från tillståndsplikt är:</i></p> <p>- privatpersoners upplag för uppvärmning av den egna fastigheten.</p>	-
	<p>Avverkning, annan än med handhållna redskap, får inte förekomma utan anmälan.</p>	-

## §6 Avloppsvatten

	Primär skyddszon:	Sekundär skyddszon:
	<p>Ändring, som är anmälningsskyldig enligt 14 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), av avloppsanordning får inte förekomma utan tillstånd.</p>	<p><i>Samma som i primär skyddszon</i></p>
	<p>Anläggningar för avloppsvatten, som ej är försedda med larm för bräddning där larmet är vidarekopplat till bemannad larmcentral, är förbjudna.</p> <p><i>Undantaget från krav på larmanordning är:</i></p> <p><i>-enskilda anläggningar dimensionerade för färre än 25 pe.</i></p>	<p><i>Samma som i primär skyddszon</i></p>
	<p>Anläggning för avledning, eller annan hantering, av dagvatten från vägar eller parkeringsplatser får inte inrättas utan tillstånd.</p> <p><i>Undantaget från tillståndspflicht är:</i></p> <p><i>-dagvatten från enskilda vägar</i></p> <p><i>-gång och cykelväg</i></p> <p><i>-dagvatten från lokalgator utanför detaljplanelagt område</i></p> <p><i>-dagvatten från parkeringsplatser med en yta mindre än 100 m<sup>2</sup>.</i></p>	<p><i>Samma som i primär skyddszon</i></p>

## §7 Tåktverksamhet, andra schaktningsarbeten och muddring

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	Materialtåkt (grus-, ler-, bergtåkt eller liknande) som inte fordrar tillstånd enligt miljöbalken får inte förekomma utan tillstånd.	-
	Schaktningsarbeten, pålning, spontning och schaktfritt ledningsbyggande inom 10 meter från vattendrag och sjö får inte utföras utan tillstånd.  <i>Undantaget från tillstånd är:</i>  <i>-Schaktningsarbete i samband med ledningsarbete och vägunderhåll.</i>	-
	Muddring och rensning, i sjöar och vattendrag som anges på fastighetskartan, och som inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt 11 kap. miljöbalken (exempelvis underhållsrensning) får inte utföras utan anmälan.	Muddring och rensning, i sjöar och vattendrag som anges på fastighetskartan, och som inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt 11 kap. miljöbalken (exempelvis underhållsrensning) får inte utföras utan anmälan.

## §8 Energianläggningar

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	Etablering av anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur ytvatten får inte förekomma utan tillstånd.	Etablering av anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur ytvatten får inte förekomma utan tillstånd.

## §9 Uppställning tyngre fordon

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	Uppställning längre tid än två dygn i sträck eller över två dygn under en vecka av tyngre fordon får inte förekomma utan tillstånd.	-



### §10 Fordonstvätt

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	Fordonstvätt (inklusive tvätt av arbetsmaskiner och båtar) med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt, på andra platser än i för ändamålet avsedd tvätthall med olje- eller bensinavskiljare, får inte förekomma utan tillstånd.	<i>Samma som i primär skyddszon</i>

### §12 Miljöfarlig verksamhet

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	Nyetabletering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2-32 kap. miljöprövningsförordningen (2013:215 och eventuella senare ändringar) får inte förekomma utan tillstånd.	-

### §13 Kemikalier (ej bekämpningsmedel)

	<b>Primär skyddszon:</b>	<b>Sekundär skyddszon:</b>
	<p>Hantering, i större mängd än 50 liter, av lösningsmedel, impregneringsmedel eller andra hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter är förbjuden.</p> <p><i>Undantaget från förbud är:</i></p> <p>- <i>befintliga anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten,</i></p>	-

## §14 Allmänna bestämmelser

### a. Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från den tidpunkt vattenskyddsområdet inrättas. Enligt 7 kap. 22 § miljöbalken skall skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Följande gäller för befintliga verksamheter som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter och som inte är förbjudna enligt äldre föreskrifter: Trots att förbudet införs får verksamheterna fortsätta intill dagen två år efter länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamheter som omfattas av förbud inte bedrivas.

Följande gäller för befintliga verksamheter som antingen omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter men inte omfattas av tillstånd eller har anmälts enligt äldre föreskrifter: Trots att tillstånds- eller anmälningsplikten införs får verksamheterna fortsätta intill dagen ett år efter länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt bedrivas endast om den som bedriver verksamheten senast den dagen har lämnat in en ansökan om tillstånd respektive gjort en anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

### b. Tillstånd och anmälan

Ansökan om tillstånd samt anmälan enligt föreskrifterna skall göras till den kommunala nämnd som handlägger miljöfrågor. Därvid kan nämnden föreskriva villkor för verksamheten. En förutsättning för tillstånd är att verksamhetsutövaren kan visa att verksamheten kan utföras utan risk för skada för yt- eller grundvattenförekomsten. Innan beslut meddelas skall nämnden höra vattentäktens huvudman. Anmälan skall göras senast 6 veckor innan anmälningspliktig verksamhet påbörjas.

Tillstånd eller anmälan enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte för verksamheter som har eller skall tillståndsprövas enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd) eller 12 kap. miljöbalken (jordbruk och annan verksamhet) eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken.

Tillstånd eller anmälan enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte för verksamheter som skall tillståndsprövas enligt 11 kap. (vattenverksamhet) miljöbalken eller enligt förordning utfärdad med stöd av detta kapitel i miljöbalken.

### **c. Dispensmöjligheter**

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen i Västmanlands län meddela dispens från föreskrifterna. Innan ett dispensbeslut meddelas skall länsstyrelsen höra vattentäktens huvudman samt den kommunala nämnden för miljöfrågor. En dispens kan förenas med villkor.

### **d. Vattentäktsverksamhet**

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktsverksamhetens bedrivande

### **e. Skyltning**

Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom området skall sättas upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. Huvudmannen ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd.

Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen (se § 3) hanteras, skall skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av huvudmannen.

### **f. Överträdelse och påföljd**

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken (1998:808).